

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETTO—YEAR XII.

Cena lista je \$4.00

Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., sreda, 8. januarja (Jan. 8) 1919.

Subscription \$4.00 Yearly

STEV.—NUMBER 6.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

"DELAVSKI RAZRED JE TREBA VPOŠTEVATI," PRAVI WILSON.

Predsednik je rekel v Milanu, da se zaveda, da socialna stavba družbe sloni na delavskem razredu. Wilson je zopet v Parizu.

Pariz, 7. jan. — Predsednik Wilson se je danes vrnil v Pariz. Takoj po svojem prihodu v Mursatovo palajo je imel konferenco z ameriškimi delegati. Wilson obiskuje se te dni Brusel in belgijske ter francoske opustošene kraje nakar bo konec njegovih obiskov. Kakor se govori, se predsednik vrne v Združene države okrog 12. feb., da adresira kongres pred zaključkom 4. marca. Wilson predloži kongresu natančni projekt mirovne pogodbe in po zaključku kongresa pojde nazaj v Pariz.

Milan, Italija, 7. jan. — Predsednik Wilson je včeraj v svojem edgovoru na pozdravni govor župana in deputacije tukajnjega delavstva dejal med drugim sleden:

"Zavedam se, kakor marsikdo drugi, da velika socialna stavba človeške družbe sloni na delavskem razredu in delavski razred v več državah je v zavesti svojih interesov in svojega duha ustvaril svetovno mnenje, katero ne pripada nobenemu posameznemu narodu, nobenemu kontinentu, temveč vsemu človeštву. In dobro se zavedam, gospodje, da moramo vse tisti, ki nam je naložena velika in resna odgovornost skleniti mir, misiliti, govoriti — in delati v prisotnosti tega mnenja in razora — da nismo gospodarji usode nobenega naroda, pač pa samo služabniki človeštva; mi nismo nobene pravice služiti kakšnim spocijeljnim interesom, temveč je naša dolžnost vpoštevati splošne interese. To je slovesna stvar in vselej me, da se izrazim v Milanu, o katerem vem, da je tukaj precej mednarodnih simpatij, da so v mojem srcu enake simpatije in da ne mislim na nikakršno posebno povrnanje. Zelo sem bil ginjen, ko sem danes prejel iz rok vaših ravnjenih vojakov spomenico za ligo narodov in ko so mi ranjenci povedali, zakaj so se bojevali — da se niso bojevali le za same zmage, marveč za pravični mir, ki za vselej prepreči vojno. To je za nas nova obligacija. Nikakor ne moremo podpisati mirovne pogodbe in iti domov z mirovno vestjo; storti moramo nekaj več: zajamčiti moramo trpečim narodom, da se izpolni njihova želja in zahteva."

Državna kontrola nad železniškim obratom dokazuje najbolj jasno, da nima ljudstvo pričakovati nikdar tiste vladnosti od privatnih podjetnikov, kot jo vživa, če so železnicne pod državno kontrolo.

Mr. Sikes pravi, da bo mogoče zvezati predmestje z mestnim cestnim železniškim omrežjem in uvesti primerno vozino, če postanejo cestne železnicne občinska lastnina.

ZENSKE VTIHOTAPLJAJO ŽGANJE.

Detroit, Mich. — Ženske, ki vtihotapljajo opojne pišeče, delajo oblastnem organom ob ohjaki meji več sitnosti kot tihotaplja. Ta pritožba dokazuje, da se je mnogo ženskih poprijejo tihotapljaškega počinka.

PROHIBICIJA V MONTANI.

Butte, Mont. — Legislaturi bo skoraj zanesljivo predložen ponosen prohibicionistični zakon. Sedanja postava prepoveduje prodajo in razdajo opojnih pižeč. Prohibicionisti niso zadovoljni s tako postavo, zato predlože novo predlogo, po kateri bo prepovedan uvoz opojnih pižeč in bo dovoljena hišna preiskava po oblastvenih organih.

FARMARSKIE KOLONIJE ZA ODPUŠČENE VOJAKE.

Springfield, Mass. — Zastopniki poljedelskih interesov iz Nove Anglije so se sešli v tem mestu, da konferirajo z naseljeniško komisijo, ki jo je imenoval tajnik za notranje zadeve. Komisija ima nalogo, da izdela načrt za naseljevanje odpuščenih vojakov na majhnih parcelah v Novi Angliji.

POTOPITEV NEMŠKIH GLAVNIH BOJNIH LADIJ.

ADMIRAL RODMAN PRIPROČA UNIČENJE NEMŠKEGA BRODOWJA.

Washington, D. C. — Admiral Rodman je priporočil pred zboričnim mornariškim odsekoma, da se potope vse glavne nemške bojni ladje.

Dejal je, da se nemške ladje ne bodo potrebovale, zgradene so po drugih načrtih kot zavezniške ladje in potrošiti bi bilo treba mnogo denarja za vzdrževanje teh ladji.

Admiral je rekel, da sta združeni brodovi, angleško in ameriško, tvorili tako veliko silo, da se nemško brodovje ni upalo iz pristana na odprt morje in v bitko. "Če ta premoč ostane, čemu je treba potem dodati te ladje naši sili, ko je nevarnost odstranjena, je dejal admiral.

Admiral Rodman je priporočal, da se ladje odpeljejo na Severno morje in pogrenejno tako globoko, da jih nihče ne najde. Seveda velja njegov nasvet le za glavne ladje, medtem pa priporoča, da se obdrže potapljače, letalski križarji in razruševalci.

PRODUKCIJA MEHKEGA PREMOGA.

Washington, D. C. — Podjetniška organizacija premogovniških operatorjev, poznana pod imenom "National Coal Association", naznanja, da je bilo v letu 1918 prodejanih 587,500,000 ton mehkega premoga. Producija se je pomnožila za 36,000,000 ton nad predprodukto leta 1917.

Naznanih dokazuje, kako ogromno delo so izvršili rudarji, dasiravno so mnogi odšli kot pravstovljci v armado, drugi so bili pozvani po naborenem zakonu v vojaško službo. Bilo je manj rudarjev kot v prejšnjem letu, produkcija premoga se je pa pomnožila. Rudarji niso samo gorovanči, ki kot podjetniki, ampak so delni. Njih napornemu in trudoplnemu delu se ima zahvaliti ameriško ljudstvo, da letaščino zimo ne bo primanjkovana premoga.

FORD VLOŽIL PRIZIV PROTIV VOLINEMU IZIDU.

Washington, D. C. — Podpredsedniku Marshallu je bila izročena peticija Henry Forda, demokratičnega senatorškega kandidata, proti izvolitvi Truman H. Newberryja, republikanskega kandidata, v kateri priporoča, da se glasovi znova prestejejo.

Peticija obtožuje, da so bile za izvolitev nasprotnega kandidata potrošene velike vsote denarja, volile so bili vstrahovani, zavrnene so bile glasovnice, oddane za Forda itd.

Peticija je bila izročena volilnemu odseku.

BANČNI ROPAR IDENTIFICIRAN.

Chicago, Ill. — Fred Heller, bančni blagajnik, je v William Tagliji sponzoril bandita, ki se je udeležil roparskega napada na banko v Argu v decembri 1917. Taglia je sedaj četrti osušljence, ki sedi za omrežjem. Prijeli so ga na izpoved Lewis Damagni, ki je dejal, da je Taglia prodal večje število zadolženje svobode nememu Benjaminu Cohenu v New Yorku.

V policijskih krogih govore, da spravijo še štiri do pet ženskih klijenj, ki so v zvezi z roparskim napadom.

Taglio so prijeli v biljardnici nekega Popa.

Sodeč po imenih, so igrali Italijani glavno vlogo pri roparskem napadu.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo jasno in mirno. Severozapadni vetrovi.

MESNE ZALOGE V AMERIKI SO VELIKE.

VARČEVANJE S KLAVNO ŽIVINO JE VEC NEPO TREBNO.

Washington, D. C. — Admiral Rodman je priporočil pred zboričnim mornariškim odsekoma, da se potope vse glavne nemške bojni ladje.

Dejal je, da se nemške ladje ne bodo potrebovale, zgradene so po drugih načrtih kot zavezniške ladje in potrošiti bi bilo treba mnogo denarja za vzdrževanje teh ladji.

Admiral je rekel, da sta združeni brodovi, angleško in ameriško, tvorili tako veliko silo, da se nemško brodovje ni upalo iz pristana na odprt morje in v bitko. "Če ta premoč ostane, čemu je treba potem dodati te ladje naši sili, ko je nevarnost odstranjena, je dejal admiral.

Admiral Rodman je priporočal, da se ladje odpeljejo na Severno morje in pogrenejno tako globoko, da jih nihče ne najde. Seveda velja njegov nasvet le za glavne ladje, medtem pa priporoča, da se obdrže potapljače, letalski križarji in razruševalci.

Dr. McClure je zastopnik živorejcev, ki se izključno pečajo z rejo drobnice, in kot tak bi rad videl, da ostane cena visoka. Ali njegovo priporočilo ne soglaša z manchesterško teorijo o ponudbi in prodaji blaga na trgu, po kateri se uravnavajo cene. Če sedaj padajo cene jagnjetini, ko prihaja v omejeni množini na trg, bo cena padla še bolj, ko pride v večji številu na trg.

Zdi se, da dr. McClure ne gre toliko za jagnjetino kot za volino, kar pričajo njegove zaključne besede. Mr. McClure je namreč dajal, da ima včela sedaj 400,000 funtov volne na razpolago. Vlada skuša prodati to volino počasi, da ne bo omajan trg z volino. Toda volna mora biti prodana, preden pride na trg volna prihodnje sezono.

Dr. McClure sodi takole: Prejšnjo volno so živinorejci prodali po visoki ceni in da jo zopet prodajo po visoki ceni, mora na trg volna pred prihodnjo sezono, ki je sedaj v skladu s tistimi.

Zastopnik živinorejcev se moti, da bo taka manipulacija obdržala visoke cene, če ne pride ameriška volna, kar pričajo njegove zaključne besede. Mr. McClure je namreč dajal, da ima včela sedaj 400,000 funtov volne na razpolago. Vlada skuša prodati to volino počasi, da ne bo omajan trg z volino. Toda volna mora biti prodana, preden pride na trg volna prihodnje sezono.

Zdaj se, da dr. McClure ne gre toliko za jagnjetino kot za volino, kar pričajo njegove zaključne besede. Mr. McClure je namreč dajal, da ima včela sedaj 400,000 funtov volne na razpolago. Vlada skuša prodati to volino počasi, da ne bo omajan trg z volino. Toda volna mora biti prodana, preden pride na trg volna prihodnje sezono.

Kodanj, 7. jan. — "Politiken" je dobil poročilo o ljutih bojih, ki divjajo v Berlinu med spartakovci (nemškimi boljševiki) in četami Ebertove vlade. Karl Radenk, zastopnik ruske sovjetske vlade, je v Berlinu in pomaga Libecknechtu pri organizirjanju redčil cilj. Bratovjaka iz Berlina in datirana 6. t. m. se glasi, da sta v pondeljek izšla le dva lista "Vorwaerts" in "Rothe Fahne", ki sta prinesla poziv spartakovcem in neodvisni socialistom.

Zdaj se, da dr. McClure ne gre toliko za jagnjetino kot za volino, kar pričajo njegove zaključne besede. Mr. McClure je namreč dajal, da ima včela sedaj 400,000 funtov volne na razpolago. Vlada skuša prodati to volino počasi, da ne bo omajan trg z volino. Toda volna mora biti prodana, preden pride na trg volna prihodnje sezono.

London, 7. jan. — Danes je bil računalno, da Anglija odpokliče svoje čete iz Rusije v najkrajšem času. V Rusiji je okrog 20.000 Anglezov, toda vsi niso na bojni črti.

London, 7. jan. — Ruska brezidelna bratovjaka se glasi, da so boljševiki v soboto okupirali veliko rusko pristanišče Riga ob Baltiškem morju. Angleška potrošnica, ki je bila preslabila, da bi se spustila v boj, se je umaknila na ladje. Letake čete, katere so bili oborili Anglezi, so se pridružile boljševikom. — Iz Moskve poročajo, da je včeraj v Londonu obnovljena civilna vojna. Neodvisni socialisti so se pridružili radikalcem. Spor med Poljaki.

London, 7. jan. — Danes je bil računalno, da Anglija odpokliče svoje čete iz Rusije v najkrajšem času. V Rusiji je okrog 20.000 Anglezov, toda vsi niso na bojni črti.

London, 7. jan. — Ruska brezidelna bratovjaka se glasi, da so boljševiki v soboto okupirali veliko rusko pristanišče Riga ob Baltiškem morju. Angleška potrošnica, ki je bila preslabila, da bi se spustila v boj, se je umaknila na ladje. Letake čete, katere so bili oborili Anglezi, so se pridružile boljševikom. — Iz Moskve poročajo, da je včeraj v Londonu obnovljena civilna vojna. Neodvisni socialisti so se pridružili radikalcem. Spor med Poljaki.

London, 7. jan. — Ruska brezidelna bratovjaka se glasi, da so boljševiki v soboto okupirali veliko rusko pristanišče Riga ob Baltiškem morju. Angleška potrošnica, ki je bila preslabila, da bi se spustila v boj, se je umaknila na ladje. Letake čete, katere so bili oborili Anglezi, so se pridružile boljševikom. — Iz Moskve poročajo, da je včeraj v Londonu obnovljena civilna vojna. Neodvisni socialisti so se pridružili radikalcem. Spor med Poljaki.

London, 7. jan. — Ruska brezidelna bratovjaka se glasi, da so boljševiki v soboto okupirali veliko rusko pristanišče Riga ob Baltiškem morju. Angleška potrošnica, ki je bila preslabila, da bi se spustila v boj, se je umaknila na ladje. Letake čete, katere so bili oborili Anglezi, so se pridružile boljševikom. — Iz Moskve poročajo, da je včeraj v Londonu obnovljena civilna vojna. Neodvisni socialisti so se pridružili radikalcem. Spor med Poljaki.

London, 7. jan. — Ruska brezidelna bratovjaka se glasi, da so boljševiki v soboto okupirali veliko rusko pristanišče Riga ob Baltiškem morju. Angleška potrošnica, ki je bila preslabila, da bi se spustila v boj, se je umaknila na ladje. Letake čete, katere so bili oborili Anglezi, so se pridružile boljševikom. — Iz Moskve poročajo, da je včeraj v Londonu obnovljena civilna vojna. Neodvisni socialisti so se pridružili radikalcem. Spor med Poljaki.

London, 7. jan. — Ruska brezidelna bratovjaka se glasi, da so boljševiki v soboto okupirali veliko rusko pristanišče Riga ob Baltiškem morju. Angleška potrošnica, ki je bila preslabila, da bi se spustila v boj, se je umaknila na ladje. Letake čete, katere so bili oborili Anglezi, so se pridružile boljševikom. — Iz Moskve poročajo, da je včeraj v Londonu obnovljena civilna vojna. Neodvisni socialisti so se pridružili radikalcem. Spor med Poljaki.

London, 7. jan. — Ruska brezidelna bratovjaka se glasi, da so boljševiki v soboto okupirali veliko rusko pristanišče Riga ob Baltiškem morju. Angleška potrošnica, ki je bila preslabila, da bi se spustila v boj, se je umaknila na ladje. Letake čete, katere so bili oborili Anglezi, so se pridružile boljševikom. — Iz Moskve poročajo, da je včeraj v Londonu obnovljena civilna vojna. Neodvisni socialisti so se pridružili radikalcem. Spor med Poljaki.

London, 7. jan. — Ruska brezidelna bratovjaka se glasi, da so boljševiki v soboto okupirali veliko rusko pristanišče Riga ob Baltiškem morju. Angleška potrošnica, ki je bila preslabila, da bi se spustila v boj, se je umaknila na ladje. Letake čete, katere so bili oborili Anglezi, so se pridružile boljševikom. — Iz Moskve poročajo, da je včeraj v Londonu obnovljena civilna vojna. Neodvisni socialisti so se pridružili radikalcem. Spor med Poljaki.

London, 7. jan. — Ruska brezidelna bratovjaka se glasi, da so boljševiki v soboto okupirali veliko rusko pristanišče Riga ob Baltiškem morju. Angleška potrošnica, ki je bila preslabila, da bi se spustila v boj, se je umaknila na ladje. Letake čete, katere so bili oborili Anglezi

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila
1904.

Podpora Jednota.

Lakorj. 17. junija 1907
v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

PREDSEDNIK: Vincenc Čankar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK: BOLOGNEŠKA ODDELKA: Paul Berger, 2656 So. Karlov Ave., Chicago, Ill.
BLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.

UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2814 So. Karlov Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODSEK.

Jože Ambrožič, predsednik, Box 351, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 408 Hay St., Springfield, Ill.
Martin Železnikar, Box 276, Barbton, Ohio.
Jos. Radič, Box 432, Smithon, Pa.

Frank Somrak, 5800 Frosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2836 S. Karlov Ave., Chicago.

VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pisteršek, Box 436, Bridgeville, Pa.

Anton Radič, Box 73, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.

Lao Kukar, Box 248, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 14815 Hale Ave., Collinwood, Ohio.
Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
Jos. Kalan, 6101 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Čankar, Jože Ambrožič in Matt Petrovič.

VRHOVNI ZDRAVNIK: (je ni izveden).
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jože Zavertnik.

PZOK! — Vse denarne posiljalne in stvari, ki se ticejo gl. izvrševalnega odbora in jednotne splošne, naj se pošiljajo na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi zadeve bolniške podpore naj se pošilje Paul Bergerju, tajniku bolniškega oddelka v gl. uradu.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošilje M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošilje na naslov: Jože Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošilje predsedniku tiskovnega odbora Vincencu Čankarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznani, oglasi, naročnina in sploh vse, kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

IZ GLAVNEGA URADA.

IZ GLAVNEGA URADA TAJNIKA.

Letna seja gl. odbora S. N. P. J. se bo vršila 24. jan. t. l. Na tej seji bo izvoljen vrhovni zdravnik jednote. Zdravniški ki žele kandidirati za to mesto, se naj do tedaj prijavejo na to delo. Naloga vrhovnega zdravnika je:

"Vrhovni zdravnik pregleda prošnje progilcev in članov, ki žele prestopiti iz nižjega v višje zavrnalne razrede. Za odklonjene prosilice mora dati razloge, zakaj jih je odklonil. Dajati mora vsa potrebna pojasnila v slučaju bolezni in pregledati mora bolniške nakaznice, če to zahteva tajnik bolniškega odseka. V slučaju potrebe mora priti na sejo gl. izvrševalnega odbora, aka ga pokliče tajnik bolniškega oddelka v sporazumu z gl. predsednikom. Dolžnost vrhovnega zdravnika je tudi, da daje od časa do časa članom dobre nasvetne v glasilu o zdravstvenih in higieničnih stvareh. Letno plačo mu dolodi gl. odbor."

John Verderbar,
gl. tajnik.

IZ URADA TAJNIKA BOLNIŠKEGA ODDELKA.

Sedma redna konvencija je uvidela potrebo ustanovitev tega odseka, ki je v resnicu važen in koristen odsek, toliko za jednoto, kakor za vsakega posameznega člana.

Naloga bolniškega odseka je, da nadzoruje in preiskuje ter prepreči izplačitev neopravičene bolniške podpore, obratno pa seveda, da bolniki točno in pravilno prejmejo svojo podporo, do katere so v smislu pravil opravičeni.

Ker je moje prepričanje, da je S. N. P. J. zadnja leta ravno radi točnosti tako nepravičavano napredovala, apeliram v imenu odseka v prvi vrsti na členjene društvene tajnike in sestre tajnike, da nam gredo na roke s tem, da samo pravilno izpolnjene nakaznine posiljajo na urad tajniku bolniškega odseka, in da točno odgovarjajo temu odboru. Ako bomo delovali roko v roki, nam je na predel zagotovljeno.

Nadalje bi opozoril členjeno društvo, posebno društvene tajnike in tajnike na sledeče: Jednota ne plača za prve tri dni bolezni nobene bolniške podpore. Ako je član pravilno javljen bolnim, npr. za štiri dni, se mu nakaže podpora za samo en dan in t. d. Nakaznice naj bodo izpolnjene od zdravnika, kakor tudi od tajnika s črnilom. Zdravnik naj zpolni vsa vprašanja na nakaznici in glede, kdo je član, ki nadaljuje bolan.

Nakazoval bom podporo le do zadnjega obiska zdravnika tudi kadar je bolnik nadalje bolan.

Dobro se zdravnik, kateri ozna-

Louis Krasni, Box 218, Connell, Pa., kajti ta dva upravljata tozadne zapiske in račune. Vknjizila bosta imena darovalcev in tozadne knjige, nabrane svoto pa bosta poslala na določeno mesto.

Slovenska želja je, da bi šel nabranji denar radi boljše kontrole skozi urad odbora okrožne org. SRZ. za Cambria in Somerset County, ker bi radi imeli imena vseh darovalcev vknjizena v posebni knjigi in ravno tako darovane svote. Tako bomo imeli polno izkaz darovateljev še za poznejše čase, ki bo predstavljal jasno slike aktivnosti tukajšnjih rojakov in ravno tako požrtvovanosti darovateljev.

Denar bomo poslali na pristojno mesto, kažor hitro bomo imeli na rokah primerno svoto, zato upajmo, da boste šli s podvojeno energijo na delo ter tako po vaših močeh pomagali, da dosežemo tem večje uspehe v tem kampanji.

Dne 12. januarja ob 9. zjutraj se bo vršila v Slovenskem izobraževalnem domu na Franklinu seja okrožne organizacije SRZ. Udeležite se je v obilem številu iz vseh naselih tega okrožja, da nam bo toliko lažje ukrepati, kar bo sploh v naših močeh, v prid in pomoč borbi našega naroda.

Za okrožno organizacijo SRZ. za Johnstown in okolico:

Andrej Vidrich, predsednik; Louis Krašna, tajnik.

Aliquippa, Pa. — Društvo, organizacijam SRZ. in vsem, ki imajo kakše opravke z okrožno organizacijo SRZ. za zapadno Pennsylvanijo, naznanjam, da sem prevzel s prvim januarjem urad tajnika te organizacije. Denarni prispevki, namenjeni tej okrožni organizaciji, naj se v bodoče posiljajo blagajniku Jože Ambrožiču, Box 351, Canonsburg, Pa., vsa korespondenca pa na naslov tajnika Bartol Yeranta, Box 287, Aliquippa, Pa.

St. Louis, Mo. — Vam vsem je znano, kako velika kriza preti slovenskemu narodu od strani italijanske aneksijske politike. Vzeti hočejo jugoslovanskemu ljudstvu vso adrijansko obal. Postojno, Idrijo, Gorico in več drugih popolnoma slovenskih krajev, ki so stoletja last slovenskega ljudstva. Italija troši miljone dolarjev za svojo propagando, s katero dokazuje, da so ti kraji že par tisoč let italijanske, dasiravno pred dve tisoč let ni še nikoli vedel o kakem italijanskem narodu. Naša naloga pa je pobijati italijanske trditve in neopravičenost njihovih zahtev po jugoslovanski zemlji, ki je sedaj skoro v večji nevarnosti, kakor za časa turških napadov. Turki so jemali le imetje, toda sedanji "prijatelji" žele anekтирati dežele in poitaljančiti jugoslovansko prebivalstvo. Teteritoriji, katere zahtevajo Italijani, so za Jugoslavijo tako važni, da brez njih ne more izhajati, ako se noče podvrevi popolni gospodarski nadvladi Italije. Jugoslavija bi bila obsojena na življaj, kajti Italija bi jo imela vedno v kleščah, ki bi jih lahko stisnila, kadar koli bi hotel. Četudi je naš narod majhen, imamo kljub temu moč, preprečiti aneksijske napade Italije, kajti naša zaveznica je pravica, ki nam olajšuje borbo. Ne smemo dopustiti poznejši zgodovini pisati o nas, da smo bili nekoč narod, ki ga ni več, ker se ni zavedal svoje naložbe.

Nakaznice suspendiranih članov ne posiljajte v gl. urad, kajti suspendirani člani, označeni v mesecnem poročilu, niso deležni bolniške podpore za časa suspendacije. Bolnikom, nezmožnim za delo, se plača polovična bolniška podpora ne glede koliko časa so bolni. Članicam pa sedaj po \$15.00 porodne nagrade.

Pri popisovanju radi bolniške podpore, označite vedno ime prijedete in cert. Številko ter počasno na kratko in razločno za kaj se gre, koliko je preveč ali premalo prejel bolniške podpore. Vselej in v vseh slučajih pa pišite vedno na poseben papir zadeve bolniške podpore. To je tako važno, da vpoštivate.

Pavel Berger,
tajnik bolniškega odseka.

IZ GLAVNEGA URADA BLAGAJNIKA.

Dne 4. januarja sem odpolsal okoli tisoč členov bolniške podpore na naslov starih društvenih blagajnikov, ker imenik za leto 1919 še ni gotov. Društva, ki še niso poslala imen novoizvoljenih uradnikov, prosim, da to nemudoma storite, da se novi imenik člupre.

Anton J. Terbovec, gl. blag.

DOPISI.

Zastopnikom SRZ. v Johnstownu in okolici na znanje.

Johnstown, Pa. — Eksekutiva SRZ. je razposlala na vse krajevne in lokalne organizacije, kakor tudi na razna društva cirkularje s prošnjo, da naj se kar najhitreje prične s kampanjo pobiranja prispevkov za milijondolarski fond SRZ. Doneski naj se kakor hitro mogče posiljajo izvrševalnemu uradu SRZ. v Chicago.

Kot vam znano, je okrožna organizacija SRZ. v Johnstownu izdala izkaznice, s katerimi se bo najbolje držala kontrolo čež nabranji denar. Prosimo vas, da vso, nabranjo potom izkazne, posljete skupno z odrezki izkazne predsedniku okrožne organizacije Andrej Vidrichu, 634 Main St., Johnstown, Pa., ali pa tajniku (Dalje na 3 str. 1. kol.)

Seznam

padlih, ranjenih in pogrešanih jugoslovenskih vojakov v ameriški armadi v Franciji.

V uradnih seznamih vojnega departmента, izdanem meseca decembra, se nahaja sledeča imena:

Mijo Puškar, So. Burgettstown, Pa., ubit.

Josip Penes, Bridgeport, Ohio, umrl za raso.

Albin Bičnar, Dobrje fara Radna, Kranjsko, umrl valed bolezni.

John Fabijan, Fort Wayne, Indiana, ranjen.

John Kunštet, 242 Third St. Fond Du Lac, Wis., ranjen.

John Blanščič, Pazar, Crnskora, lahko ranjen.

Toma Kulevič, bivši avstrijski vjetnik, pogrešan.

Aleks Jakimovič, Laredo, Tex., pogrešan.

Peter Zoglaščič, 833 First St., Lackawana, N. Y., ubit.

Frank Novak, box 73, Pine City, Minn., umrl za raso.

John Gersić, 226 Fifth St., Kansas City, Kans., ubit.

Jos. Cervičič, Dubova (brez naslova) pogrešan.

Jakob Jerman, Princeton, Minn., pogrešan.

Jos. Polančar, Bridgeport, O., pogrešan.

Peter Struelj, 437 Seventh St., Cambridge, Mich., saržant, ubit.

George Zapale, Driftwood, Texas, ubit.

George Gojnovič, 2216 N. 4th St., Kansas City, Kans., umrl valed bolezni.

Andrej Vrabel, Ashley, Pa., izgubljen.

John Marinko, 802 N. Vine St., Hazelton, Pa., izgubljen.

John Ferencič, 230 S. Union Ave., Pueblo, Colo., pogrešan.

Filip Lukanc, 1650 Wenona Ave., Chicago, Ill., umrl za raso.

John Sokač, Streator, Ill., težko ranjen.

Josip Mihelčič, Trimountain, Mich., korporal, ranjen.

Lovrenc Bartl, mehanik, Marshfield, Wis., ranjen.

Nikola Domjanovič, Jersey City, N. J., ranjen.

Josip Kuhar, 1247 E. 61 St., Cleveland, O., ubit.

Drago Valentič, Steelton, Pa., ranjen.

Anton Perisavljčič, Antigo, Wis., ubit.

John Harbolič, Buchanan, Ala., umrl valed bolezni.

Alois Skarda, box 185 Blomington, Tex., pogrešan.

Toni Mitrovič, New York, N. Y., pogrešan.

Henry Ozanč, Mt. Olive, Ill., pogrešan.

Geo. Stankovič, Long Island, N. Y., izgubljen.

Emil Ahc, 1911 So. May St., Chicago, Ill., umrl za raso.

Anton Tomazin, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio., umrl valed bolezni.

Mihal Lukich, Kingston, Pa., lahko ranjen.

Dopisi.

(Nadaljevanje z 2. str.)

nja biti ali ne biti za ves slovenški narod.

Podružnica SRZ v St. Louisu je na svoji redni seji razpravljala o vsem tem in sklenila, da se pri-druži kampanji za miljondolar-ski fond. Izvoljeni so bili sledči kolektorji: Frank Žvanut, Anton Petrovič, John Mihalič, Joe Barut, Rudolph Stekar, Andrej Sisa, John Mislej in John Skubic, ki bodo v tekočem mesecu pobrati prispevke za ta fond. Vsak darovalec bo sam zapisal svoje ime in darovano svoto. Ti listi bodo pozneje vezani v posebno knjigo in poslani slovenski vladni v Ljubljani za državnih arhiv. Ta knjiga naj bo spominjal še po-zne robove o požrtvovanosti ameriških Slovencev v boju za bo-dočnost slovenskega naroda. Vsa-kdo, ktor bo daroval od enega do pet dolarjev, bo prejel znak s slo-venskimi barvami in napisom: "SRZ, Jugoslavia". Ktor bo da-ral od pet do deset dolarjev, bo dobil znak s slovenskimi barvami z ravnotakim napisom, kot prej omenjeni znak, na katerem pa bo tudi ena zvezda. Darovaleci od deset do petindvajset dolarjev dobe znake z napisom in dve-ma zvezdama. Darovaleci od pet-indvajset do petdeset dolarjev dobri znak z istim napisom kot drugi znaki in tremi zvezdami, poleg tega še diploma z lastno-ročnim podpisom članov eksekuti-ve SRZ; na tej diplomi bo pritis-njen tudi pečat SRZ.

Bratje in sestre, da ne bomo delili usode beneških Slovencev, zdramimo se sedaj. Kadar pride nabiralec prispevkov k vam, pri-pevajte vsak po svojih močeh. Storimo kar moremo, kajti več od nas tudi nič ne zahteva. To-da naša dolžnost je storiti kar moremo in kar nam veleva naša dolžnost kot članov slovenskega naroda in pristašev demokracije. Odbor.

Seminole, Pa. — Influensa je

privezala na posteljo vso našo družino, to je mene, soproga in troje otrok. Drugi smo preboleli

krizo, toda moj soprog Jakob

Farone je podlegel teji nensmi-ljeni epidemiji.

Lahko si pred-stavljate težave družine, ki je vse prisiljena na bolniško posteljo in nima od nikoder pomoči. V hiši bolnik, med katerimi se sprejava angel smrti, ki je nam končno odvzel ljubljenega očeta, oziro-ma soproga, priateljev, katere smo imeli, dokler smo bili še zdra-vi, pa od nikoder ni bilo, da nam bi prinesli vsaj vode. Štiri dni

nas ni nične obiskal, potem pa so nam prisločili na pomoč bratje Hrvati, katerim se na tem mestu za usluge in tolažbo najprisrej-še zahvalila. Jaz pa sem za eno spoznanje bogatejša. Izprevidela sem, da dokler je človek zdrav, ima mnogo priateljev, toda v največji krizi ga zapuste. Pokoj-nik je bil član dveh podpornih društev, SNPJ. in SNPZ (?), to-da ko smo ga spremljali k zadnjemu počitku, ni bilo navzo-čega skoro nobenega člana. Ko bi se mogel pokojnik prepuditi iz mrtvačkega spanja, bi bil gotovo vprašal, kje so njegov priatelji, katere je imel, ko je bil še živ in zdrav. Težko je pri sreču človeku v takih krizah, toda preboleli jo bomo, ti pa ljubljeni soprog in oče, počivaj v miru.

M. Farone.

(Priložene znarke v vrednosti 50c smo izročili upravljanju, kajti dopisi se prioblažejo brez-plačeno. Če ste hoteli imeti oglas, bi morali to nvesti v pismu. — Ured.)

Witt, Ill. — Pripomogarjem, naj ne pri-haja sem za delom, ker je družba takoj po sklenjenem premirju za-prla oba rova za nedoločen čas. Kakor izgleda, jih ne misli še ta-ko hitro odprieti. Rojski gredo okoli za delom in nekateri so ta-ko srečni, da ga tudi dobe. Drugi pa imajo dosti časa premišljevati o bodoči prosperiteti, ki baje pri-haja z velikimi koraki v deželo. Peter Kokalj.

Cleveland, O. — Tudi društvo Naprej, N. 5, SNPJ, je precej pri-zadeto radi španške influen-cu. Žrte epidemije sta postala čla-ni: Josip Znidarsič, ki je bil ved let odbornik društva, in Anton Krbavčič, ki je premrtil dne 27. decembra. Josip Znidarsič je bil tudi član društva Lunder Ada-

mič, št. 20, SNPZ. Tudi druge bolezni niso prizanaše članstvu društva Naprej. Poleg omenjenih dveh nam je snart iztrgala še se-dem drugih članov. Šest jih je pobrala med proletariatom tako znana bolezen tuberkuloza, eden pa je podlegel želodčenu raku. Za časa epidemije smo imeli na bolniški listi vedno od 30 do 35 bolnikov; če se je eden javil zdravim, so se naznali trije drugi bolniški. Meseca novembra smo iz-dali 51 bolniških nakaznic, ki so se glasile za svoto \$1159. Tudi meseca decembra smo jih imeli o-koli trideset nakaznic. Mar se je potem čuditi, če je moral gl. urad razpisati izredni asesment v bolniški sklad? Kje naj se pa do-be sredstva, ako se izda več bolniške podpore, kakor pa se prej-me prispevkov v bolniški sklad?

Ali bi moglo naše članstvo do-bivati težko podpore, če ne bi bil sistem bolniških podpor centrali-ziran? Gotovo ne! Posamezna društva ne bi mogla izdajati tako visokih bolniških podpor, če ne bi imeli centralizacije. Morda bi se kako vzdržala večja društva, toda manjša ne bi zmogla breme-na, ali pa bi sploh ne plačevala bolniške podpore. Ne budujmo se torej, če bo treba po Novem letu posegati nekoliko globoko v žep, kadar bomo plačevali asesment. Tisti, ki so bili v tej epidemični dobi deležni bolniške podpore, se gotovo ne bo pritoževali, tisti, ki smo ostali zdravi, pa menda tudi ne. Še vedno smo na boljšem, ka-kor pa tisti, katerih se je lotila bolezni, kajti zdravje je vseka-kor več vredno, kakor pa par do-larjev dnevnje bolniške podpore. Če je treba doklad v bolniški sklad, jih bomo plačali, kajti za-vedati se moramo reka: "Danes meni, jutri tebi". Danes morda jaz potrebujem pomoči, jutri jo boš ti ali kdo drugi. Za ta na-men so ustavljene podporne organizacije, da si drug drugemu pomagamo. Za zamašenje finan-čnih lukej je treba dolarjev.

Članstvo društva Naprej, vsi na delo za pridobivanje članov, da si tudi v bodoči ohranimo to društvo za največjo trdnjava S. N. P. J. Delujmo tudi za zdruze-nje, da si na ta način ustvarimo eno veliko slovensko podporno jednot.

Ludovik Medvešek, tajnik.

Herminie, Pa. — Mišljalo je leta 1918 in z njim je minulo tudi or-ganizirano svetovno klanje; mar-skido se je oddahnili, kajti topovi, puške in druga orožja so prene-hala z mrtvačko pesmijo, toda tra-jen mir še ni zasiguran; vzroki, ki povzročajo vojne, še niso od-pravljeni. Naš boj za pravico še ni dokončan; glavno poglavje te-ge boja se pravzaprav šele pri-čenja. Kakšen bo bodoč mir, kak-ški bodo odnosa narodov v bo-dočnosti, je odvisno od ljudskih mas, od zrelosti razuma politič-nih faktorjev, ki imajo sedaj od-ločujočo moč. Kot drugi narodi, smo tudi Slovenci direktno priza-deli v tem boju in od našega za-držanja in aktivnosti bo mnogo odvisno, kako podlago bo ustav-riila mirovna konferenca za bo-dočnost našega naroda. V Ameri-ki smo precej dobro organizirani v SRZ in naša eksekutiva vodi že precej časa z našo armado boje za pričepje SRZ. Sedaj je zadnji čas, da ji priskočimo vse na po-čnoč. Za vsako delo, za vsako stav-bo je treba sredstev, bodisi take-ge ali takega, toda materijala je treba. Mislim, da se ne bomo prav-ni ustrešili nabrat določeno svoto v miljondolarski fond SRZ. Da bo kampanja uspešna, nam dokazuje že začetek agitacije in prinosi v ta fond. Upam, da tu-di naša naselbina ne bo zaostajala za drugimi v tem oziru.

Naše društvo št. 200, SNPJ, je zadel precejšen udarec: Šele pred dobrim pol letom smo izgubili člana Simon Bergerja, dne 19. de-cembra pretekelo leto pa je snart-ko ponosrečil pri delu v rovu brat Luka Pirš. Utrgala se je nad njim plast kamenja, ter ga tako po-skodovala, da je po tridnevnih bolečinah v bolnišnici v Pittsburgu umrl. Soprog je dan pre-peljati njegovo truplo domov, pogreb pa je vzel v oskrbo društvo št. 200, SNPJ, katerega član je bil pokojnik. Pogreba se je u-deležilo tudi društvo št. 86, SS-PZ s skupno društveno zastavo in slovensko godbo. Veličastni pogreb se je vrnil brez cerkvenih ceremonij. Brat Frank Nemec je spregovoril par ganljivih po-slovilnih besed od našega pokoj-nega brata Pirša, ki bi mu izro-čil.

Aurora, Minn. — Naše malo mesto izgleda še manjše kakor je, ker ne damo nobenega pravega znaka življenja od sebe. Za delo na kulturnem in političnem polju smo nekako mrtvi. Če slučajno poskušaš kdo spraviti tukajanje rojake v živahnejši tir akti-vnosti, naleti na odpor in na ta način so vse večji uspehi, kajti jih lahko dosegli, izstali. So rojaki, ki tr-

ili materi zemlji. Pokojnik je bil rojen v Spodnji Tihiji pri Kamniku na Gorenjskem. Star je bil še 26 let. Tu zavuča soprogo, sinčka, starše, štiri brate in se-stro. Naše društvo izreka sorod-nikom in prijateljem pokojnika svoje sožalje. Anton Kodrič.

Sheboygan, Wis. — Zopet je nastopila predpustna doba, ki bo morda veselja, kakor je bila zadnja. Vojna mora je odšla in polagoma prehajamo v normalno življenje. Pričelo se bo zopet z aktivnejšem delom za kulturo, za izboljšanje sistema človeške dru-žbe. Kaj pomenja napredek na kulturnem in drugih poljih, je vsakemu znano, kdor ima kolik-šaj izobrazbe. Tudi ameriški Slo-venci morajo stremeti po razšir-jenju in utrditi organizacij, ki so kulturnega pomena. Med take organizacije spadajo tudi pevska društva. Tu eksistira Slov. pev. dr. Danica, ki se trudi povzdig-niti umetno slovensko petje v naši naselbini. Dokazati hoče dru-gim narodom, da naš narod ni zadnji na polju muze, Slovenska pesem, ako jo pojoča izvežbana pevska društva, se lahko kosa s pesmimi vsakega naroda. Izvzemši par slovenskih naselb in Minnesoti, so druge na tem polju mrtve. Organizacijskega na-stopa v večini naselbinah ni opa-ziti, niti resne volje za pričetek akcije. Najzlastnejše pri tem je to, da se ravno ti ljudje, ki sami nimajo nobene volje za delo, na vse pretege ježe čez razne narode, naše voditelje, liste itd. Trez-nejega v pametnega človeka mora sprejetavati mrzlice, kadar jih je prisiljen poslušati. Daleč, daleč smo še od politične zrelosti in han-hanje o napredku in izobrazbi na-šega ljudstva je vse preveč pre-tirano. Še mnogo vode bo moralno izteči po reki St. Louis v Su-perijsko jezero, predno bodo take trditve veljavne tudi za večino minnesotskih Slovencev. Zamera ali nezamera, to so fakti, ne pa obrekovanja. Če bi bili fakti drugačni, pa bi pisal drugače. Sedaj pa ne morem, če hočem o-stati v prijateljstvu z resnico. Rojaki, manj zavabljana, manj preprirana in manj zapravljanja vaših energij za nezmiselné reči, mesto tega pa mobilizirajte vaše moči v dobrobit vas in vsega slo-venskega ljudstva. S tem boste koristili tudi splošnosti in dobili boste ugled. Še ni prepozno, samo trdne volje za delo vam je treba, pa bomo spremenili sedanje indi-ferentne razmere med nami v do-bo konstruktivnega dela.

Aurorčan.

POSLEDICE NEUMNE ŠALE.

Denver, Colo. — Napočila je ura, da Hibernia Bank & Trust kompanija zapre svoje uradne prostore in uslužbeni oddelki domov. V tem trenutku je 18-letni Clarence Da-ley vzel blagajnikov samokres in ga v šali nameril na svojega 16-let-nega tovarša in prijatelja Edward Bornstadta in mu zaklical: "Roke krvijo!" Samokres se je sorožil in Bornstadt se je zgrudil na tla. Težko ranjenega so prepeljali v bol-nišnico, kjer se zdravniki trudijo, da mu ohranjajo življenje. Zaluoči ostali:

John Žust, oče, Johna Žusta,

mati, John in Frank, brata,

ako sta še živa v stari domo-vini.

Midway, Pa., Dec. 20, 1918.

RAD BI IZVEDEL.

za moje prijatelje Antonia Breje, doma iz Nivee pri Podnartu in za Andreja Mohorič doma iz Jamnika pri Seleih, ter za Franca Vidie, doma iz Mošenj pri Radovljici, vsi iz Gorenjskega. Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njih naslove naj mi jih naznani, aka pa kateri iz-med njih sam čita ta oglas, ga pro-sim, da se mi prijavi na moj na-slov. Poročati imam več zelo važ-nih stvari. Moj naslov je: JOHN FRAKELJ, P. O. Box 67, Muskegon Heights, Mich.

RAD BI IZVEDEL.

za moja dva prijatelja in sicer za Antonia Slavec in za Jožefo Sek, doma sta iz vasi Hrušice, Primor-sko. Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njih naslove, da mi jih naznani, aka bota sama čitala ta oglas ju prosim, da se mi prijavit in sicer v sledi davka za minila tri leta. Moj naslov je:

Anton Penko,

543 Blair Street, Conneaut, Ohio.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjati z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebné-je po zmerni cen!

ANTON ZORNICK,

Herminie, Pa.

RAD BI IZVEDEL.

za našo zdravila zdravila in zdravila v družinah

Kašelj

najibroj pri otroših ali odraslih se ne sme nikdar zanemariti. Kašelj je znak prehlade in ga je treba takoj lečiti. Nikoli vam ne bo za-vil.

Severa's
Balsam for Lungs

(Severov Balsam za Pijuda), ki je zelo prijetno zdravilo proti kašilju, prehladi, hribovju, hribovju in kašar v grlu bol. Zato priporočivo je za novorojenčke, otrok in odrasle. Cena 25 in 50 centov v vseh lekarinah.

Severov Almanach za Slovence za leto 1919 je gotov v vseh lekarinah za raspredelitev v vseh lekarinah ali pa naravnost od

W. T. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Poštni zakon zahteva, da

je vaša naročnina plačana v naprej. Znamenje (Januar 31-19) pomeni, da vam na-ročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da se vam lista ne vstavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljeno, ker ni bil plačan.

Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, pišite nam do-napisnico star in novi naslov. Naši zastopniki so vse dru-ščeni tajniki in drugi za-stopniki, pri njih lahko pla-čate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$4.00 in za pol leta pa \$2.00. Na delo!

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO 'PROSVETA'

2657 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranocelinik v Pennsylva-niji. Zdravi vse otročje, ženske in možke bolezni.

Uradne ure so: 10 ure

zjutraj do 2 ure popoldan.

Bell Telephone Cedar 2388

843 E. Ohio Street,
N.S. PITTSBURGH, PA.

Kašelj, Prehlad, Influenca.

Oče Mollinger se je bavil z temi boleznimi še v letu 1891. Njegovi predpisi so velike vrednosti še danes. To je čisto navadno zdravilo katero deluje in se upošteva pri vseh ljudeh.

Očeta Mollingera 18 navadnih zdravilnih predpisov knjige dokazujojo tisoče bolnicih še v devetdesetem letu za influenco.

Ob prvem znamenju prehlada je on avtoval bolnikom naši se poslužio njegovih zdravil, proti kašlju, prehladi in influenči.

Rekel je predno ležete v postelj zvezeti v

Odmevi.

Dr. Krek za ločitev cerkve od države. — Armenija republika Balkanska "Armenija". — Shod SNZ. V Sheboyganu. — "Marijanja proti Berlizu." — Nekaj novega za "bečlarje." — Sloga in drugo.

"Ako ne bodo cerkve in njihove organizacije, duhovniki in lajki živeli kakor je treba, in tudi ne tako delal, jih ne more noben ustavn paragraf niti predpravite rešiti propasti. Zaradi tega zagovarjam ločitev cerkve od države. Dovolj so me radi tega napadali. Pri tem imajo mnogo logičnih in teoloških argumentov, toda z menom pa je logika razvoja in življenja...." Tako se je pred kakimi dvemi leti izjavil slovenski duhovnik in politik dr. Janez Evangelist Krek, duša gibanja za zedinjenje Jugoslovanov v političnih krogih Slovenske ljudske stranke. Slovenski klerikale v Ameriki pa so odločni nasprotjni temu načelu.

"Jaz sem v srebu in po nauku republikanec. Ako pa pride do mónarhije, mora to biti oblika takozvane republikanske monarhije, kakor na Norveškem, kjer je kralj samo dedni predsednik republike in njen representant in nima zaradi tega niti pravice sankeje zakonov". Tako se je pred dvemi leti izjavil dr. Krek pred nekim slovenskim politikom, ki je besedilu tega pogovora prispebil v zagrebškem listu "Novi."

Bili so dnevi, ko so nam slikali drža. Kreka za največjega pristaša jugoslovenske monarhije in zavornika kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sedaj pa dobivamo vse drugačen vpogled v politično situacijo v domovini. Minimo dobivali direktni poročil iz jugoslovenskih dežel zadnjih par let, za kar gre zasluga cenzuri in pomankanju sredstev za dobavo zvez z naprednimi revolucionarnimi elementi, ki so se za časa vojne nahajali izven mej avstro-ogrsko monarhije, bodovali v Švici, Franciji in Angliji. Ampak poznali smo dušo našega ljudstva in razumeli smo njegov upor in njegove cilje. Ločitev cerkve od države ni zahtevalo samo SRZ. V Ameriki, ampak vodilni politik najmočnejše slovenske stranke, ki je pri tem še nismo predstavnica klerikalizma med Jugoslovani. SRZ. ni bilo edino, ki je zahtevalo jugoslovensko republiko, pač pa so so jo zahtevali tudi tisti, o katerih so nam toliko časa zatrjevali, da so največji oboževalci monarhije, kaorščna je bila zapadena v sedaj od ene strani preklicani krfski deklaraciji.

Zaveznički so zagovorili Armenijski narodni odbor v Londonu, da bo mirovna konferenca priznala načelo samoodločevanja za Armenijo, in da ji bo dovolila vstopiti republičansko formo za armenško državo. Tudi ji bodo dovolili prost dohod do morja, in ji s tem dali pogoje za gospodarsko razvijanje.

Na balkanskem polotoku je tudi ena Armenija, Jugoslavija, katera potrebuje takih zagotovil, kakor Armenija v Mali Aziji.

Pred par dnevi so poročali, da maršira proti Berlinu 30,000 mož poljske armade. Sedaj pa poročajo, da maršira proti Berlinu 1.000,000 mož ruske boljševiške armade. Če hočemo jemati v poštovanju taka poročila, vidimo, da je med evropskim ljudstvom že vse polno bojnega razpoloženja. Množice v ameriških mestih bodo morale še enkrat praznovati tak praznik, kot je bil dne 11. novembra. Kdaj pride praznik resničnega miru?

Zastopnik vlade Srbov, Hrvatov in Slovencev dr. Vesnič je pred časnikarskimi poročevalci v Parizu zagrožil z vojno proti Italiji, če se bo izvajala londonska pogodba, ki daje Italiji pravico anektirati vzhodno obrežje Jadranskega morja. Vesnič je dejal, da se bo Srbija borila do zadnjega diha proti aneksijam jugoslovenskega ozemlja, kajti Srbija se ni borila in ni krvavela za to, da postane sedaj vazalka kakršne tuge države. Razna poročila, iz jugoslovenskih krajev pa nam pripovedujejo o mobilizaciji jugoslo-

vanske armade. Italijani še niso pričeli z demobilizacijo in po zadnji ministru Sonnina še tudi ne bodo. To je rodilo odmnev remobiliziranja nove armade Jugoslovanov. Jugoslovensko, odnosno balkansko vprašanje je še vedno največji problem za mirovno konferenco in diplomacija je v velikih skripih. In vendar je rešitev jugoslovenskega vprašanja tako lahko stvar. Državniki naj Jugoslovanom enostavno obljudibijo to, kar so obljudili Armencem, to je samoodločevanje in stvar bo rešena.

Predsednik Wilson je obiskal tudi prestolnico Italije, "večno mesto Rim". Kakor po drugih zavetniških mestih, ga je ljudstvo tudi tu navdušeno sprejelo. Wilson je danes med masami narodov najpopularnejša oseba in to mu daje moč, da v svojih govorih reče marsikaj, kar ni prav nič po godu državnikom stare šole. V Rimu je v nekem govoru naminil Italijano, da zunanje sile nimajo pravice diktirati osvobojenim narodom, karovo vladno formo naj si izberejo. Naglašal je tudi, da mora biti Balkan svoboden in s tem je dal aneksijskim politikom razumeti, da bo nasprotni vsaki imperialistični politiki, ki stremi po okupaciji jugoslovenskega ozemlja.

Maksimiljan Harden, urednik lista "Die Zukunft" je pred nekaj dnevi dejal, da je bil bivši nemški kajzer največ odgovoren za zadnjo svetovno vojno, zato pričakuje, da pride pred sodiščem mednarodnega tribunala, ki ga bo kaznoval za njegov prestopek. Če je Harden to dejal ali ne, ne vemo. Vseeno, Harden je eden priznanih političnih pisateljev, o katerem se lahko reče, da med vojno ni bil prijazen kajzerju. Toda pripisovati kajzerju, glavno krivo za vojno je malo težko, kajti ako bi ne-bilo Viljema, bi bil na prestolu kak drug kajzer z enakimi cilji in nazori, kot so bili Viljemovi. Militarizem in imperializem sta zakrivili zadnjo svetovno vojno in ta dva sta, ki potrebujeta smrtne obsoede. Kajzer je bil le orodje nemškega militarizma in imperializma in sicer dobro orodje. S porazom nemškega militarizma je postal to orodje nerabno in se sedaj vlači kajzer senca po nekem holandskem gradiču. Padec, kakorščega je doživel kajzer, je že sam na sebi velika kazen in pregnanstvo, v kakorščem živi sedaj, je mnogokrat hujše, kakor pa smrtna kazensmrt nastopi v nekaj trenotnih medtem, ko pregnanstva lahko ubijajo človeka polagoma mnoga leta. Mi nismo simpatij za kajzera, toda z umorom enega vladarja se še ne odpravijo vzroki, ki povzročajo ugodna tla za militarizem in imperializem.

V zgodovini moderne Anglije se je odigral dogodek, ki je prvi te vrste. Možvo angleške armade je izročilo vrhovnemu poveljništvu nekake zahteve, ki se tičejo demobilizacije in več drugih stvari. Poveljništvo je pristalo v pogajanja z zastopniki možtva in nekateri krogi vidijo v tem senečijo. Seveda, dosedaj so bili navajeni čuti, da so uporno vojaštvo enostavno postreli, ali vsaj decimirali.

Slovenski "bečlarji" v Ameriki bodo bržkotne nevoščljivi svojim ruskim tovarišem, kateri bo baje sovjetska vlada preskrbelo z boljšimi polovicami. V poštev pridejo ženske med 18. in 45 letom. Ker se menda tudi ruski "bečlarji" bojo stroškov pri vzdrževanju družine, bo sovjetska vlada sama skrbela za vzdrževanje in odigojo otrok, ki bodo nastali iz takih zakonov. Z Rusijo so že prej prihajala taka poročila, le da so vsa tako zavita v nejasnost, da bo treba še precej časa čakati predno se bo našim samec mogoče ravnavi po ruskih zgledih.

Iz Sheboygana smo dobili poročilo, v katerem se pristaši SRZ pritožujejo nad nastopom g. Žužka, ki je ostarijsko napadal posemne člane SRZ, in celo organizacijo. Čudijo se, kako je tako nastopanje propagatorja S. N. Z mogče, če je eksekutiva SRZ napravila nekako pogodbo s SNZ. Kristana je imenoval podlega človeka in avstrijaka; dejstvo je, tudi da vsaka poštena ženica, ženska v starem kraju ali Ameriki, zanimalno pljune, kadar čuje Kristanovo ime. Člani Slov. rep.

zdrženja pa so večinoma sami "slokarji", avstrijaki in druge nizkotne osebe, kot Zavertnik, Konda itd. Kljub temu je ta "ekslelemenator" zelo dobrega srca, pa je iz usmiljenja do Kržeta in Cerueta pretakal na odrusne solze, ker sta zašla v tabor SRZ. Preje sta bila spôštovana, sedaj pa sta med poštenim slovenskim ljudstvom izgubila ves ugled. Dvomimo, da potrebuje Krže in Črne simpatij od "ekslelemenatorjev", čeudi sta zašla v tako "blatno" družbo. Sicer pa družba SRZ ni tako majhna, da bi se je človek moral spraviti.

Žužek je še mlad, močan fant, neoznenjen, v Chicagi je bil brez pravega poklica, pa kljub temu ni nosil vojaške uniforme. Nasprotno pa mu mi lahko dokažemo prejšnji kup pism slovenskih vojakov v ameriški armadi, ko so pošljali od svoje plače prispevke za SRZ, in precejšnje število njihovih podpisov na peticijo predsedniku Wilsonu, ki jo je izdal SRZ. V ameriški armadi so pristaši SRZ, ki so šli v armado prostovoljno. Mnogi so bili pozvani v armado, in dasiravno niso bili državljanji, so želeli ostati v armadi in so postali državljanji. S psovkami se ne rešuje jugoslovenskega vprašanja in zmerjanje ni pot k složnemu delu.

"Čudno se nam zdi, kako je mogoče kako skupno delo s SNZ, aka bo pošljala okoli govornika, ki ne zna drugega, kakor nesramno zahvaljati. In potem kričanje, da bodo SRZ izklučili od skupnega dela, če se ne bo ravnalo po njihovih željah". To je en odsavek pisma, ki smo ga prejeli iz Sheboygana. ("Natančnejši opis Žužkovega shoda, ali bolje, psovalnega izbruhu, je bil priobčen v tem listu z dne 3. januarja t. l.)

Kolikor je nam znano, se eksekutiva SRZ, ni pogajala za skupno delo z odborom SNZ, nego z odborom Jugoslovenskega narodnega viječja v Washingtonu. SNZ, je le del te organizacije in le temu jugoslovenskemu narodnemu viječju se ima zahvaliti za svoje življenje. Kaj je vodilo Žužko do groženja, da nas bodo "broni", če ne bomo delali po "njihovi" volji, nam ni znano, in končno, to nas tudi ne zanimalo.

Kaj so naši nasprotniki dosegli z blatenjem naše organizacije in denuncijami posameznih naših članov, je slovenski javnosti znano. Kdo je bil v tem boju na pravem stališču, je ameriškim Slovencem tudi znano. Razgrajajoč naj kar pusti, da se izkriče in na njihove psovke naj se več ne oziroma. Za nas je sedaj tu mnogo važnejše delo, kakor pa ozirati se na natoleevanja in psovanja političnih otrok.

Kampanja za nabiranje v sklad miljondolarskega fonda v prid propagande, ki jo vrši SRZ, bo prineslo še marsikaken napad na našo organizacijo. Vsakdo namreč lahko agitira za nabiranje prispevkov v ta fond po svoje, to je tako, kakor zna. Kdor zna zmerjati, ta bo zmerjal, kdor zna agitirati stvarno, bo delal za SRZ stvarno. Nikdar ne smete pozabiti, da so bili člani SNZ dobri agitatorji za SRZ, kajti brez agitacije, ki jo je vršila SNZ, bi se Slovensko republičansko združenje ne moglo tako trdno organizirati v tako kratkem času. Hvale pa jem zato vseeno ne bomo prepevali, kajti kljub njihovim uslugam smo prepričani, da se imenuje še boljša pot koristiti SRZ, in s tem demokratične preporeード Jugoslovanov.

Sloga je zelo lepa in obenem zelo čudna reč. Namreč, tolmači si jo vsakdo po svoje. Govornik, ki je zmerjal na zadnjem shodu v Sheboyganu, si je predstavil na ta način, da se mora SRZ absolutno podvreči ukazom nekaterih clevelandskih gospodov in newyorkškem patru. Tako slogi je vzdrževala Nemčija Avstro-Ogrska, carstva Rusija itd., dokler so bile v stanu vzdrževati sloga v senej bajonetov. Teh pa nima mogoče, če je eksekutiva SRZ napravila nekako pogodbo s SNZ.

Sloga med trezimi političnimi elementi je mogoče le v tistih teh, za katere se zedinijo vse frakcije in katere so vsem skupne. Od nobene frakcije pa se v tem slučaju ne zahteva predaja

drugi frakciji. Vsaka lahko deluje za svoje cilje naprej. To je princip demokracije in razvoja. Če se še vedno dobre ljudje, ki se ne morejo razumeti, ni to naša krivda. Ako se ljudje, ki se pristejavajo k "intelegraci", nečjo učiti, jih v to ne moremo prisiliti. Sicer pa je navsezadne zabavljanje mnogo lažje, kakor pa učenje.

Niti v samostanah, med najbolj verskimi ljudmi, ne na dvorih, niti v naturi ne najdemo absolvne sloge. Iščite jo med slovenskimi duhovniki v Ameriki, pa je tudi ne boste našli. Čemu potem taki ljudje kriče o slogi, če ne razumejo niti pojma te besede. Za nas je sloga skupno delo za skupne cilje tistih ljudi, katerim so ti cilji skupni. Drugače pa ostanejo kakor smo bili.

ROOSEVELTOVA KARIERA.

Chicago, III. — Theodore Roosevelt prihaja iz holandske družine. Rodil se je leta 1858 dne 27. oktobra v New Yorku. Kot dete je bil slabšč. V sedemnajstem letu je vstopil na harwarsko univerzo, kjer je ostal do leta 1880. Nekaj mescev po absoluiranju univerze je poročil gd. Alice Cabot Lee iz Bostonia, ki je umrla leta 1884 in mu zapustila hčerkico Alice, sedanjo soprgo kongresnika Nickolas Longwortha iz države Ohio. V letu 1886 je Roosevelt poročil gd. Edith Kermit Carow. Rodilo se je pet otrok: Edith, sedaj žena dr. Richarda Derbyja, in štirje sinovi Theodore, Kermit, Archibald in Quentin.

Roosevelt si je izbral politično kariero. V letu 1882, 1883 in 1884 je bil poslanec v newyorski legislaturi, in najbrž ni bil zadovoljen s kajzjerom, ki si je izbral, kajti za par let je obrnil hrbit politiki. Odšel je na zapad in je kupil večjo živinorejsko farmo ob reki Little Missouri v Severni Dakoti. Vrnil se je zopet v New York in je bil v letu 1886 županski kandidat republikanske stranke. Pri volitvah je bil poražen. Predsednik Harrison ga je v letu 1889 imenoval članom zvezne civilne službeno komisije in predsednik Cleveland ga je obdržal v službi. Leto 1895 je rezigniral, da je postal policijski komisar v New Yorku. V tem času je oboril policeje s težkimi kolčki, da nastopijo proti strijkajočim delavcem, kar organizirani delavci niso tako kmalu pozabili.

Predsednik McKinley ga je v letu 1897 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo. Predsednik McKinley ga je v letu 1898 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

Predsednik Roosevelt ga je v letu 1901 imenoval mornariškim podtajnikom. Leto kasneje je izbruhnila vojna in Roosevelt je organiziral polk divljih jezdcev. Pred Santiago de Cuba bi bil ta polk uničen, da ni prišel pravo.

VOJNA, LAKOTA, KUGA....

Ali bo o pravkar končani vojni pisač zgodovina, da ji je sledila lakota in bolezen, ki je spravila v grob več ljudi kakor pa vojna sama?

Ako listamo po zgodovini, vidi mo, da so malone vsem večjim vojnim siedile bolezni, ki so strasne kose človeštvo. Zgodovinar je zabeležil, da je po peloponeskih vojnah (425 pr. Kr.) razsajala na Grškem kuga z groznejimi posledicami. Leta 166 po Kr. so Rimljani raznesili kugo po vsem tedanjem svetu južnozapadne Evrope. Francoske armade pod kraljem Karлом VIII. so ob koncu 15. stoletja okužile skoraj vso Evropo s sifilisom. Krizarske vojne so razsijale razne epidemične bolezni po vsem svetu kolikor ga je bilo takrat v zvezi z Evropo. Tridesetletna vojna je povzročila bolezni, ki so strašno morile prebivalstvo na Nemškem, Poljskem in po severni Avstriji.

Prusko-francoska vojna je zanesla koze v Nemčijo, ki so usmrtili 170,000 oseb; koze so se takrat razširile po vsej Evropi in naseljeni so jih prinesli tudi v Ameriko. Ob času rusko-turške vojne so ruske čete prinesle domov legar, ki je pokončal veliko število ljudi. Ta bolezen je divjala tudi v Ameriki, posebno v novoangleških državah, po končani civilni vojni.

Prvi par let sedanje vojne ni bilo opaziti nobene epidemije in že je bilo pričakovati, da je moderna zdravniška znanost onemogočila ali saj omejila bolezni, ki se tako rado pojavijo ob vsaki vojni. Poročali so sicer o koleri v Rusiji, toda bili so menda posamezni slučaji, ki se vsled zdravniške spremnosti niso množili.

Največja slov. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zepne in stenske ure, prstane in medaljončke vseh Slov. Jednot in Zvez, broške, zapestnice, diamantne prstane in lavalirje, verižice it. d.

POPRAVLJAMO: ure in druge zlatnine po nizki ceni.

Podružnica

COLUMBIA GRAMOFONOV

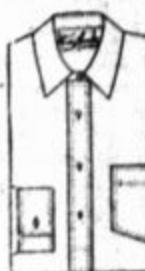
in gramofonskih plášč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahko mesečna odpalačila. Pláščite po cenik, kateri se Vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago

Najnižje cene.

Velika zaloga svetovno znanih WIDE AWAKE volnenh in flanelastih sraje

\$1.00. \$1.25. \$2.
\$2.50. \$2.75. \$3.
\$3.50. \$4. \$4.50.
\$5.00.

Pošiljamo v vse države v Ameriki, poštnine prost.

KLOBUKI, najnovejši, črni, sivi, modri, rujavi in zeleni.

\$2.50 3.00 3.50 4.00
4.50 5.00 5.50

Baržunasti klobuki (zametavi) \$6.00
črni, rujavi in zeleni

Belaj & Močnik

6205 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

UNIJSKA KROJAČNICA

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, potem je to vaša krivda. Vse lahko izveste, ako se naročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za celo leto \$4.00, pol leta \$2.00. — Zastopniki so vsi društveni tajniki in še drugi pooblaščenci. — Naslov za "PROSVETO" je

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Mi sprejemamo vaše vloge in druge bančne posle. Plaćamo po 3% na hranilne vloge.

LA SALLE SAVING BANK & TRUST CO.,
753—1st Street, LA SALLE, ILL.

O. M. BENSON, Cashier.

VELIKI SLOVENSKO-ANGLEŠKI TOLMAČ. Knjiga obsega poleg slov. angl. slovence, slov.-angl. razgovore za vskakajo potrebo, navodila za angleško pisavo, spisovanje angleških pism in kako se postane ameriški državljan. Vrhу tega ima knjiga dozaj največji slov. angl. in angl. slovenc.

AVGUST ZAJC
Gostilna in Palm Garden
500 National Ave., Milwaukee, Wis.

Imam na razpolago posebne sobe in prenočišča za potujoče rojake. Točna in dobra postrežba.

RAD BI IZVEDEL

za svojega bratrancea Frank Božiča doma iz Vipave, Notranjsko.

Cenjene rojake uljudno prosim,

če kdo ve za njegov naslov, da mi

ga naznani, ako pa sam čita oglas,

naj se mi prijaviti na moj naslov:

Max Martz, P. O. Box 166, Buhl,

Minn.

RADA BI IZVEDELA

kje se nahaja Frank Kobal doma

na Podkraju pri Vipavi na Kranjskem.

Pred letom dni bil je nekje v Aurora, Minn. Za njegov

naslov bi zelo rada izvedela spo-

daj podpisana. Cenjene rojake

uljudno prosim, če kdo ve za nje-

gov naslov, da mi ga naznani, ako

bi slušanje sam čital ta oglas, naj

mi blagovoli poslati njegov na-

slov, če je pa kje v tukajšnjih bli-

jini, naj osebno pride k meni. Po-

ročati mu imam več zelo važnih

stvari. Umrl mi je moj soprog I.

vau Kobal. Moj naslov je: Mary

Kobal, 1008 Alams St., Eveleth,

Minn.

Deseti brat.

ROMAN.

Spisal Josip Jurčič.

(Nadaljevanje.)

"Ti grešnik, grešnikov sin, kaj kolies Boga in hudirja! Ali ne veš, da prekinjave ne bodo gledali nebeskega kraljestva?"

Po teh besedah se začne Martinsek zopet grohotati. Ko bi bili v tem trenutku k Marijanu prišeli ne vem kdo njegovih priateljev, bi ga bil z jezo odgnal. Lahko se tedaj ume, kako je vrelo v njem, ko je ravno ta človek stopil predenj in še s tem zaničevalnim smehom. Bilo je zdaj že drugič, da mu je v takem trenutku prišel pred oči kakor hudoben, nagači duh.

"Ti pes! —" je zavpil Marijan in zavzdignil kopito svoje puške.

"Nič ne, niti dlake ed pes ne najdeš na moji koži, samo malo uboge človeške kosti, ustvarjene iz takega očeta, pa iz boljše matere, kakor si ti. Bog, ti odpusti meni greh, da te imam tako rad, da ti ne morem oglja zbirati na tvoji črepinji, kakor Salomon ali neki drugi modrijan pravi v svetem pismu. Nu, nu, le pusti tisto palijo kovana, le, že vidim, da je puška! Kaj praviš, priatelj Narobe, boš Hudojezec, ali bo vzel bognovaruj tega Kvasa v pekel ali ga bo peljal v zakonska nebeza z graščakovo hjerijo? Povej, kaj meniš? Jaz pravim, da bo takata, kakor sem nazadnje dejal; tebi pa vrže kaj odmečka. Ali bi ne bilo tako prav? Kaj?"

Za odgovor na nepriljivo šalo je dobil Martinsek s puškinim kopitom po kolenih, da je omashnil.

Ravno zdaj se je luna pokazala izza sivega oblaka in obsevala desetega brata, ki je prav polegoma odkladal kamizolo, čevljem z rame, palico in kučmo. "Faante, udari še enkrat, da bom vedek, da se nisi izpozabil, ko si me mahnil! Udari, če hočeš poznati desetega brata!"

"Na hudič!"

Rekši mahne Marijan srdito v drugič.

Martinek uskoči novemu udaru, pa v tem hipu drži Marijan z eno roko za puško, z drugo za vrat. Mladieni se je zviral, da bi se oprostil berača, pa zaman; videl je, da ima Martin več moči, kakor bi je bil kdo pričakoval v teh koščenih, presušenih udih.

Zdaj pa zdaj je Martinsek svojega nasprotnika vrlo pomikastil in smejaje se vedno govoril: "Vidiš, vidiš, žaba! Tako se iztresaš norosti iz neumnih, prevzetnih buč. Ni dobro, če človek meni, da vse ustrahuje."

In ko je Marijan zopet jel srdito otepavati z rokami in nogami, ga je zavihel Martinsek okrog sebe, zopet malo pomikastil in dejal: "He, konjiček, pohleven boodi in ponžen! Glej, kako bi te luhko zalučil čez pečevo v dolino, kakor si ti rayno prej obetal, ti zgaga ti! In zalučil bi te kakor leščeve batino, da ne bi nobena tvojih koščic ostala cela, ko ne bi bil po nesreči nekoga sin, ki bi meni najrajši v testamentu zapisal bolezen za dedičino. — Le počasi, kadar se mi bo zdelo, pa te bom pustil. Ali se boš poholjšal?

Bojim se, da si podoben tistem psu, ki je s svojim gospodarjem v cerkev romal, tam župnikovo pridigo poslušal, da je greh krasiti, pa je iz cerkve šel naravnost krasiti. Bomo videli."

Rekši ga pahne od sebe.

Srdit popade Marijan puško s tal in mahne s cevjo po Martiniku, ki se pa z isto urenostjo kot prej umakne.

"Tako, čakaj, podlastica nepopolnjava, jaz ti bom še druge muhe iz glavice iztreseš."

Po preden ga je utegnil deseti brat drugič dobiti v svoje klešče, je ta odskočil za tri korake in napel petelin-pri puški.

"Eno stopinjo stori proti meni, pa bom sprožil!" vpije Marijan ves srdit.

Martinek se zasmije in v enem skoku je bil pri njem. Ali puško je nerodno prijet, zakaj v tem ihmu se je sprožil Martinsek je imel kroglo moči, da je svojemu nasprotniku iztrgal orodje iz rok in ves divlji topnutil ga s težkim kovanim kopitom po glavi, tako da se je zvrnil z ubito čepinjo. Potem se tudi omogel držati več poskonci, zgrudil se je na tla. Kramu je tekla curkom iz globoke

rane pod prsimi. S svojim robejem, ki ga je izvlekel iz nedrija, si jo je zatlačil toliko, da si je nekoli ustavil kri, poprijel palico, čevlje kamizolo in kučmo ter se vzdignil. Počasi se je vlekel po stezi naprej.

Meseč je lepo svetil na nebuh obseval mladeniča, ki je ležal na tleh kakor mrtev. Tiho je bilo prece časa, daleč okrog, le murni in drugi mrčesi, ki so za grmovjem po toplem dnevu prišli na večerni hlad, so žvrgoleli svojo enomerno nočno pesem in tam doči v vasi se je slišalo lajanje psov, ki sta drug drugemu odgovarjala.

Cez kaki dve uri je bilo slišati ohripleno petje posameznega glasu, ki je prihajalo počasi vedno bliže. Bilo je to stric Dolef, ki je šel po svoji navadi prece vinjen domov iz Obrščakov kreme.

Bil je že komaj streljal daleč na samotni stezi, ki je držala preko Skal. Ali kakor se je videlo, ni se mož posebno mudilo domov, ker na svojem potu je večkrat zašepsal malo vstrand, zdaj pa zdaj padel na jarek in se najpreva na vse štiri, potem na dve zopet skobacal pokonci in vedno govoril. Naposled se je vstopil na grič in začel peti v dolino:

Je huda zver, kot sam hudir, ta žena moja, stara para; ne da pezdir miru nikir, me varu ven in ven in kara."

"Rodovine sem dobre, poštenega očeta," — je govoril stric Dolef sam s seboj nadalje. — "Pa tudi nisem bil nikoli tako neuven kot drugi ljudje ter nisem vtičal vratu bajemu bragu —" več

Rekši se spotakne ob ježo in pada. Ker je svet na onem mestu skoraj že bolj visel kot kje drugje, je bilo nevarno za strica, da se ne bi strikljal v dolino. A Dolef je bil mož, ki je znal vince piti in nositi, tudi če ga je poti starih havilnih navadi nekaj odveč. Ko je mož zapazil, da je v tej postelji glava veliko bliže osredku matere zemlje nego noge, se je poprijel krepko za brinov grmček in po nekaterih težavah se zasukal okoli brina, da po naravnih zakonih ni več silila kri v glavo in da jo je brez vse skrbi lahko položil na krtino. Objemski brin se z drugo roko je pel s slabotnim glasom:

Bo prišla grenka smrt, hramček bo zaprt, kozarček djan na stran, jaz pa zakopan. Dira la la la lom!

Potem se postavi češ nekaj časa zopet na vse štiri, in ko doči stezo, si opomore, večkrat zaman poizkuša, na noge. "Bodem zlezli domov. Pa še jutri Dva bokala sem dolžan! — Nič nisem dolžan! Obrščak, po pravici dela, ne pripisuj, saj smo kristjani; midva oba! Petra si ven vrpel in si ga! Kaj ti je hotel? — Le prepriča ne, tepeza ne! Potrpi, vino je Bog dal, mi smo pa o troci njegovi. Žganje smo pa sami napravili, če mi ne, pa drugi; — sas

vinska trta
nima grla,
da bi sama
vinci žrla.

Kaj boste vi! Pijte pa molčite! Ne veste drugega, kakor kar drugim ljudem pričakate iz ust. Jaz pa sem že drugačne pive poznal. I, ko bi tebe vragulja prinesla, ti moj prijatelj Fric! Preej ga imama kupo in popela bi tisto dijaško, kako se že pojde, čakaj:

Gaudemus igitur,
iuvemes dum sumus. . .

(Veselimo se torej,
dokler smo še mladi. . .)

Ne znam. —"

"Med tem samogovorom je bil Dolef prišel do tjakaj, kjer je ležal Marijan.

"Aha, tu je tudi eden, ki ne smi vidiš. Revez, jaz sem se tudi včasi tako nalezel, da nisem imel stopinje, zdaj pa —" Dolef se spodatkovne in pade tikoma k ležemu. "Hoj, hoj, brate moj, vstaniva!"

Zdaj je zapazi, da je mož, ki ga je imel za pijanca — Marijan, le da je krvav po glavi. Znano je, da kaj čisto naglega in nenavadnega človeka iztrezni iz-najhujše pijanosti, postavim, če se hudo utraste. Dolef pa, tega miroljubnega in doberga moža, nemara nobena reč ni mogla bolj prestrašiti kakor kri in snart.

(Dalje prihodnjih.)

\$18,500,000.00

Z BESEDO: OSEMNAJST MILJONOV PET STO TISOČ DOLARJEV JE POSOJENEGA NA PRVE MARKEČNI HIPOTEČNA POSOJILA IN NA OBVEZNICE; KUPOT TE VSOTE NISO DO DANES IZGUBILI NITI CENTA

To je naš rekord, na katerega smo lahko ponosni. Direktor tega odbora je gosp. J. F. Stepin, kateri je že na 28 let v zvezi s tem bančnim poslom in je v ti dobi prodal za \$9,000,000,000 markečev, hipotečnih posojil in obveznic in kot blagajnik in predsednik te hranilnice v času šest let in pol napravil posojil raznim kupecem na markeče, hi poteko in obveznice za \$9,500,000 in niti centa niso izgubili kupci.

Mi imamo vedno naprodaj razne prve markečne hipotečna posojila in obveznice v znesku od \$100 do \$20,000.

Vi ne morete boljše naložiti svoj denar kot v teh prvih markičih, hipotečnih posojilih ali obvez